

**ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΦΕΣΟΥ ΛΙΒΕΛΛΟΣ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩ ΠΑΠΑ ΛΑΤΙΝΩΝ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΕΝΩΣΙΝ
ΕΛΕΓΧΩΝ ΤΗΝ ΚΑΚΟΦΡΟΣΥΝΗΝ ΤΩΝ ΔΥΤΙΚΩΝ**

[Παραθέτουμε εδώ τον Λίβελλον = έγγραφον υπόμνημα, που κατέθεσε ο Άγιος Μάρκος επί τη ενάρξει των εργασιών της Συνόδου, στο οποίο εκφράζει ειλικρινή πόθο να επιτευχθεί η Ένωση στην βάση της κοινής και ακαινοτόμητης ορθής πίστεως των Αγίων Πατέρων και των Οικουμενικών Συνόδων, ενώ παραλλήλως μέμφεται τις καινοτομίες και κακοδοξίες των Δυτικών . το έγγραφο μας διασώζει ο Συρόπουλος στα Απομνημονεύματά του, V 3. Το παραθέτουμε στο πρωτότυπο και εν συνεχεία σε απλοελληνική γλωσσική απόδοση].

"Σήμερον της παγκοσμίου χαράς τα προοίμια, σήμερον αι νοηταί ακτίνες του της ειρήνης ηλίου τη οικουμένη πάση προανατέλλουσιν. Σήμερον τα του Δεσποτικού σώματος μέλη, πολλοίς πρότερον χρόνοις διεσπαρμένα τε και ερρηγμένα προς την ένωσιν αλλήλων επείγεται, ου γαρ ανέχεται η κεφαλή πάντων Χριστός ο Θεός επιστάναι διηρημένω τω σώματι, ουδέ τον της αγάπης δεσμόν εξ ημών ανηρήσθαι παντάπασιν η αγάπη βούλεται. Διά τούτο εξήγειρέ σε τον των Ιερέων αυτού πρωτεύοντα, προς την ημετέραν ταύτην κλήσιν, και τον ευσεβέστατον ημών βασιλέα προς την σην υπακοήν διανέστησε, και τον αγιώτατον ημών Ποιμένα και Πατριάρχην , γήρων επιλαθέσθαι, και ασθeneίας μακράς παρεσκεύασε, και ημάς τους υπ' αυτό ποιμενομένους απανταχόθεν συνήθροισεν, και μακράς οδού και πελάγους, και κινδύνων ετέρων κατατολμήσαι πεποίηκεν, αφ' ου προφανώς Θεού δυνάμει και κρίσει γεγένηται, και όπερ οποίον έσται καλόν και Θεώ φίλον, εντεύθεν ήδη προοιμιάζεται. Δεύρο δη ουν, αγιώτατε πάτερ, υπόδεξαι τα Σα τέκνα μακρόθεν εξ ανατολών ήκοντα, περιπτύξαι τους εκ μακρού διεστώτας του χρόνου, προς τας καταφυγόντας αγκάλας, θεράπευσον τους σκανδαλισθέντας, άπαν σκώλον και πρόσκομμα της ειρήνης κωλυτικόν εκ μέσου γενέσθαι κέλευσον. Ειπέ και αυτός τοις αγέλοις ως του Θεού μιμητής, οδοποιήσατε τω λαώ μου, και τους λίθους εκ της οδού διαρρίψατε. Μέχρι τίνος οι του αυτού Χριστού, και της αυτής πίστεως βάλλομεν αλλήλους και κατατέμνομεν; μέχρι τίνος οι της αυτής Τριάδος προσκυνηταί δάκνομεν αλλήλους και κατεσθίομεν; έως αν υπ' αλλήλων αναλωθώμεν, και υπό των έξωθεν

εχθρών εις το μηκέτι είναι χωρίσωμεν. Μη γένοιτο, Χριστέ Βασιλεύ, τούτο, μηδέ νικήση την σην αγαθότητα των ημετέρων αμαρτιών η πληθύς, αλλ' ώσπερ εν τοις πρότερον χρόνοις ότε την κακίαν είδες υπερταθείσαν, και επί μέγα χωρήσασαν, σιά σαυτού και των σων Αποστόλων ανέστειλας αυτήν της πρόσω φοράς, και προς την σην επίγνωσιν επέστρεψας άπαντας, ούτω και νυν διά των σων θεραπόντων, οι μηδέν της σης αγάπης προυργειαιότερον έθεντο. Σύναψον ημάς αλλήλοις, και σεαυτώ, και την ευχήν εκείνων επιτελή ποίησον, ήν ήνίκα προς το πάθος απίης ευχόμενος έλεγες, *"δος αυτοίς ίνα ώσιν έν, καθώς ημείς εν εσμέν"*. Οράς Κύριε την διασποράν ημών ως ελεεινή, και ως οι μεν αυτονομία και αυθαδεία συνειθισθέντες, εις αφορμήν της σαρκός την ελευθερίαν κατεχρησάμεθα, και δούλοι της αμαρτίας και το όλον σάρκες γεγόναμεν. Οι δε τοις εχθροίς του σταυρού σου προς διαρπαγήν και δουλείαν έκδοτοι καθεστήκαμεν, και ως πρόβατα σφαγής ελογίσθημεν. Ιλάσθητι, Κύριε, πρόσχες, Κύριε, αντιλαβού ημών, Κύριε. Το πάλαι θρυλλούμενον ως Οικουμενικής Συνόδου χρεία τοις πράγμασι, σήμερον ημείς επληρώσαμεν, και το ημέτερον άπαν εισενηνόχαμεν, δος δη καυτός τα προς τελείωσιν ων ηρξάμεθα, δύνασαι γαρ ει θελήσης μόνον, και το θέλημά σου πράξις εστί συντετελεσμένη. Ειπέ και ημίν ως πρότερον διά του Προφήτου σου *"ιδού εγώ μεθ' ημών, και το Πνεύμα μου εφέστηκε εν μέσω υμών"*. Σου γαρ παρόντος, άπαντα λοιπόν εύοδα και λεία γενήσεται. Και ταύτα μεν εμοί προς γε το παρόν ήύχθω, προς δε σε λοιπόν αγιώτατε πάτερ τον λόγον ποιήσομαι. Τις η τοσαύτη φιλονικία περί την καινοτόμον ταύτην προσθήκην ήτις το σώμα Χριστού κατέτεμε και διέσχισε, και τους υπ' αυτού καλουμένους επί τοσούτον ταις γνώμαις διέσχισε; τις η μακρά και χρονία ένστασις, και άφιλος υπεροψία των αδελφών, και των σκανδαλιζομένων η αλλοτρίωσις; τι των πατέρων κατέγνωμεν, ότι παρά τας κοινάς αυτών παραδόσεις, έτερα φρονούμεν και λέγομεν; την εκείνων ελλειπή τιθέμεθα πίστιν και την ημετέραν ως τελειότεραν εισάγομεν; τι παρά το ευαγγέλιον ό παρελάβομεν έτερον ευαγγελιζόμεθα; τις ημίν εβάσκανε πονηρός δαίμων της ομονοίας και της ενώσεως; τις την αδελφικήν αγάπην εξ ημών αφείλε, την διάφορον θυσίαν εισαγαγών την ουκ ορθώς προσφερομένην, επί μη διαιρομένην, άρα ψυχής αποστολικής ταύτα , και Πατρικής γνώμης, και αδελφικής διαθέσεως; ή τουναντίον σκαιού αν και διεστραμμένου και αυθεκάστου, και ουδέν ηγούμενος δεινόν ει πάντες απόλλοιντο; Εγώ μεν οίμαι τον την διαίρεσιν ταύτην εισαγαγόντα, και τον άνωθεν υφαντόν χιτώνα του Δεσποτικού Σώματος διασχίσαντα μείζω των σταυρωτών υποστήσασθαι δίκην, και των απ' αιώνος απάντων ασεβών και αιρετικών. Αλλά σοι τουναντίον εξέσται, μακαριώτατε Πάτερ, ηβουλήθης μόνον τα διεστώτα

συνάψαι, και το μεσότοιχον του φραγμού καθελείν, και Θεού οικονομίας έργον εργάσασθαι, τούτου και την αρχήν αυτός κατεβάλου, και ταις λαμπραίς φιλοτιμίαις, και μεγαλοδωρίαις επιτύξησας, και τόπερ επιθείναι ευδόκησον, ου γαρ ευρήσεις επιτήδειον μάλλον ή όν ο Θεός σοι παρέσχετο σήμεραν. Άρον κύκλω τους οφθαλμούς σου και ιδε, πολλάς αιδεσίμους και ιεροπρεπείς κλίνης ήδη το πλέον, και αναπαύσεως δεομένας, εκ των οικείων όρων επαναστάσας, και προασδραμούσας τη ση τελειότητι, μόνη τη εις Θεόν ελπίδι και τη προς υμάς αγάπη συνεχομένους. Ίδε τον στέφανον τον πλακέντα της δόξης όν περιθέσθαι μη αναβάλη. Κατέτεμεν έτερος, αυτός συνούλωσον, διέσχισεν έτερος, και αδιόρθωτον το κακόν έσπευσεν εργάσασθαι συ φιλονίκισον επανορθώσαι το γεγονός ως ειμή δε όλως εγένετο την αρχήν. Ήκουσα των παρ' υμίν φιλοσόφων, οικονομίας χάριν και διορθώσεων τινών, ουχ' υγιώς περί την πίστιν εχόντων, την προσθήκην ταύτην εξ αρχής επινοηθήναι, ουκ ουν οικονομίας χάριν αφαιρεθήτω πάλιν, ίνα προσλαβήναι αδελφούς, ων τω χωρισμώ σπαράτεσθαι πάντας υμάς εικός, ειμή αναλήτως έχετε. Λάβε μοι κατά νουν τα των χριστιανών αίματα, τα καθ' εκάστην εκχεόμενα την ημέραν, εις την υπό βαρβάρων πικράν δουλειάν, και τον ονειδισμόν του σταυρού του Χριστού, προσέτι δθυσιαστηρίων ανατροπήν, κατάσχεσιν ιερών σκευών και επίπλων διανομήν. Άπαντα λυθήναι διά της ημών ομονοίας εικός, του Θεού συνεργούντος, ήν εθελήσετε μόνον το τραχύ τούτο και ανένδοτον αποθέμενοι συγκαταβήναι τοις ασθενέσιν ημίν, και τα σκανδαλίζοντα ημάς εκ μέσου περιελείν. Ει γαρ βρώμα σκανδαλίζει τον αδελφόν μου, ου μη φάγω κρέας εις τον αιώνα. Και μην ου κεκόλυται το κρέας φαγείν. Ούτω και νυν αγιώτατε Πάτερ. Καλός μεν ωσανεί είπωμεν και ο ένζυμος άρτος, καλός και ο άζυμος, αλλ' ο άζυμος σκανδαλίζει και ήττον εις θυσίαν λογίζεται, και ατελής και νεκρός, και άρτος κακώσεως παρά τη Αγία Γραφή καλείται. Τι μη ο ένζυμος αιρετέος, και περιαιρετέος ο άζυμος, ότι εις άρτος έν σώμα οι πολλοί εσμέν φησίν ο θείος απόστολος. Οι γαρ πάντες εκ του ενός άρτου (και ουκ αζύμου φησίν) μετέχομεν. Όπου άρα μη του ενός άρτου μετέχομεν, εικότως ουδέ σώμα σύνεσμεν, ουδέ συμπνέομεν αλλήλοις, και την αυτήν ποιούμεθα κίνησιν. "*παρακαλώ υμάς (ο αυτός φησί) διά του ονόματος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού ίνα το αυτό λέγητε πάντες, και μη η εν υμίν σχίσματα*", όπου μη το αυτό λέγομεν εικότως το σχίσμα τούτο το μέγα και αθεράπευτον εν ημίν εστί και μέχρι της σήμεραν. Που δε ου το αυτό λέγομεν; ουκ εν γωνία και παραβύστω τινί, και κατ' αυτούς συνιόντες, όπου και λαθείν εστί τους πολλούς, αλλ' εν τω κοινώ συμβόλω της πίστεως, εν τη του βαπτίσματος ομολογία, εν τη χριστιανική σφραγίδι. Και ει βασιλικόν παραχαράττων

νόμισμα, μεγάλης εστί τιμωρίας άξιος, ο την κοινήν σφραγίδα της χριστιανών ομολογίας μεταποιών τίνα αν υποσχών την δίκην, ουκ ελάττω δόξειε δούναι του πλημμελήματος; σκόπει δε ούτως. Ελέγχομέν ποτε το αυτό δηλονότι και ουκ ην εν ημίν σχίσματα, τότε δήπου και τοις πατράσι συνεφωνούμεν αμφότεροι. Νυν δε ότε μη το αυτό λέγομεν, όπως άρα εκάτερος έχομεν, ημείς μεν δη τα αυτά λέγομεν, άπερ καν τότε και υμίν αυτοίς συνεφωνούμεν και τοις πατράσιν ημών, και υμίν αν εθέλητε τα' αληθή λέγειν. Υμείς δε επεισαγαγόντες καινότερα, πρώτον μεν προς υμάς αυτούς, είτα προς τους κοινούς πατέρας, έπειτα δε και προς ημάς διαφωνείν αναγκάζεσθαι. Και τι μη προς την καλήν εκείνην συμφωνίαν επάνιμεν; ή και ημίν αυτοίς, και αλλήλοις, και τοις πατράσιν ομολόγους αποφανεί, και το σχίσμα περιελεί, και συνάψει τα διεστώτα, και παν αγαθόν εργάσεται, και προς της Τριάδος αυτής, και προς της κοινής ελπίδος εφ' ής πεποιθήαμεν και πεποιθήατε. Μη περιϊδητε κενούς και απράκτους ημάς απελθόντας. Υπέρ Χριστού πρεσβεύομεν ως του Χριστού παρακαλούντος δι' ήμών, μη ατιμάσητε την πρεσβείαν, μη τας ευχάς ακάρπους εξελέγξητε, μη το θέλημα των εχθρών εκπληρώσητε, μη τον κοινόν ημών εχθρόν και πολέμιον επιγελάσαι ημίν ως πρότερον συγχωρήσητε. Μη τον Θεόν και το Πνεύμα το Άγιον λυπηθήναι παρασκευάσητε. Μετέωρος εστί πάσα ψυχή, και ακοή πάσα την υμών αναμένουσαν γνώμην, ήν εθελήσητε νεύσαι προς την αγάπην, και τα σκάνδαλα εκ μέσου περιελείν. Έρθη τα των Χριστιανών, πέπτωκε τα των ασεβών. Έπηξαν οι μισούντες ημάς και τον οικείον προεγνώκασιν όλεθρον. Ειδ' ό η γένοιτο τουναντίον εκβαίη, και το πονηρόν έθος της διαστάσεως επικρατήσσει του κοινου και συμφέροντος, εγώ μεν ουκέτι δύναμαι περαιτέρω λέγειν, και τω πάθει συγγέομαι, Θεός δε ο πάντα δυνάμενος επανορθώσσει την Εκκλησίαν αυτού, ήν τω ιδίω εξηγόρασεν αίματι και το θέλημα αυτού ως εν ουρανώ και επί της γης γενέσθαι παρασκευάσειεν. Ότι αυτό πρέπει δόξα, τιμή και προσκύνησις εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν".

(= σήμερα είναι τα προοίμια της παγκοσμίου χαράς, σήμερα οι νοητές ακτίνες του Ηλίου της ειρήνης ανατέλλουν σε όλην την οικουμένη. Σήμερα τα μέλη του σώματος του δεσπότη Χριστού, από πολλά χρόνια διεσπαρμένα και διερρηγμένα επείγονται για την μεταξύ τους ένωση, διότι δεν ανέχεται η κεφαλή όλων Χριστός ο Θεός να υφίσταται διηρημένο το σώμα της Εκκλησίας, ούτε η αγάπη θέλει να αναιρείται ο σύνδεσμος της αγάπης από όλους ημάς . γι' αυτό σε ξεσήκωσε εσένα που έχεις τα πρωτεία από τους ιερείς του Χριστού να μας καλέσεις, αλλά και τον

ευσεβέστατον βασιλέα μας ξεσήκωσε να υπακούσει στην πρόσκλησή σου, και τον αγιώτατο Ποιμένα μας και Πατριάρχη, αν και βρίσκεται σε γήρας και σε μακρά ασθένεια, και εμάς που αποτελούμε το ποίμνιό του μας συγκέντρωσε από όλα τα μέρη μέσα από μακρά οδό και πέλαγος και πολλών κινδύνων να το τολμήσουμε να διέλθουμε, αφού αυτό προφανώς έγινε με την θεϊκή δύναμη και κρίση, και αυτό που είναι καλόν και θεάρεστο, ήδη εδώ εκ προοιμίων εξυμνείται. Έλα λοιπόν, αγιώτατε πάτερ, να υποδεχθείς τα τέκνα σου τα ερχόμενα από την μακρινή ανατολή. Αγκάλιασε αυτούς που βρίσκονται χωρισμένοι από πολύ καιρό, και καταφεύγουν στην αγκαλιά σου. Θεράπευσε όσους έχουν σκανδαλισθεί, και απομάκρυνε από το μέσον κάθε εμπόδιο που κωλύει την ειρήνη. Πες και συ ο ίδιος ως μιμητής του Θεού στους αγγέλους, καθοδηγήστε τον λαόν μου, και συντρίψτε τους λίθους από τον δρόμο τους. Μέχρι πότε εμείς που έχουμε τον ίδιον Χριστό και την ίδια πίστη, θα χτυπάμε αλλήλους και θα κομματιάζουμε; μέχρι πότε εμείς που προσκυνούμε την ίδια Τριάδα θα δαγκώνουμε και θα τρωγόμαστε μεταξύ μας; έως να εξοντωθούμε μεταξύ μας, και να μην επιτρέψουμε στους εξωτερικούς εχθρούς να παύσουμε να υπάρχουμε πλέον. Μη γένοιτο, Χριστέ Βασιλέα, αυτό, ούτε να νικήσει το πλήθος των αμαρτιών μας την δική σου αγαθότητα, αλλά όπως στο παρελθόν, όταν είδες ότι η κακία είχε υπεραπλωθεί και είχε προχωρήσει πολύ, μέσα από Σένα και τους αγίους σου Αποστόλους ανέστειλες την πορεία του κακού προς τα εμπρός, και έκανες να επιστρέψουν όλοι στην δική Σου επίγνωση, έτσι και τώρα μέσα από τους υπηρέτες Σου, οι οποίοι τίποτε πιο σπουδαιότερο δεν έθεσαν σε προτεραιότητα πέραν της δικής Σου αγάπης. Σύνναψε εμάς μεταξύ μας και με Σένα, και την ευχή εκείνων πραγματοποίησε, την ευχή την οποία όταν προς το Πάθος πορευόσουν προσευχόμενος έλεγες: *"Δώσε σε αυτούς να είναι ένα, όπως και εμείς είμαστε ένα-δος αυτοίς ίνα ώσιν εν, καθώς ημείς εν εσμέν"*. Βλέπεις Κύριε πόσο ελεεινή είναι η διασπορά μας (η διαίρεση και ο διασκορπισμός), και πως κάποιιοι έχουμε συνηθίσει να ζούμε αυτόνομοι και με αυθάδεια, και με αφορμή την σάρκα να κάνουμε κατάχρηση της ελευθερίας, και να έχουμε γίνει δούλοι της αμαρτίας και ολότελα σαρκικοί. Ενώ κάποιιοι άλλοι καταντήσαμε να παραδοθούμε στους εχθρούς του σταυρού για διαρπαγή και υποδούλωση, και ως πρόβατα σφαγής έχουμε θεωρηθεί. Ιλάσθητι, Κύριε, πρόσχες, Κύριε, βοήθησέ μας, Κύριε. Αυτό που από παλαιά εθεωρείτο ως Οικουμενική Σύνοδος αναγκαία για κάποια πράγματα, σήμερα εμείς το εκπληρώσαμε, και όλο μας το είναι έχουμε συνεισφέρει, δώσε λοιπόν Συ ο ίδιος να ολοκληρώσουμε όσα αρχίσαμε, διότι έχεις την δύναμη και μόνον να το θελήσεις, και

το θέλημά Σου να γίνει τετελεσμένη πράξη. Πες και σε μας όπως πρωτότερα διά μέσου του Προφήτου Σου: "ιδού Εγώ είμαι μαζί σας, και το Πνεύμα μου βρίσκεται ανάμεσά σας", διότι με την δική Σου παρουσία, όλα λοιπόν θα πάρουν καλό δρόμο και θα λειανθούν. Αυτά λοιπόν προς το παρόν ευχήθηκα. Και προς σένα , αγιώτατε πάτερ (Πάπα Ρώμης), θα μιλήσω. Ποια είναι αυτή η τόση φιλονικία για την καινοτόμο προσθήκη η οποία το σώμα του Χριστού (την Εκκλησία) κατέκοψε και διέσχισε, και των χριστιανών τις γνώμες επί τόσο πολύ έφερε σε σχίσμα; ποια είναι η μακρόχρονη ένσταση και η υπεροψία των αδελφών (των δυτικών) που δεν είναι ένδειξη φιλίας (άφιλος υπεροψία), και η αλλοτρίωση, η αποξένωση όσων σκανδαλίσθηκαν από αυτήν; τι και αν γνωρίζουμε τους Πατέρες, όταν ενάντια στις κοινές παραδόσεις αυτών, διαφορετικά φρονούμε και λέμε: μήπως την πίστη εκείνων (των αγίων πατέρων) θεωρούμε ελλιπή, λειπή, και εισάγουμε την δική μας πίστη ως τελειότερη; τί ενάντια στο ευαγγέλιο που παραλάβαμε διαφορετικό , άλλο ευαγγέλιο κηρύττουμε; ποιος πονηρός δαίμονας μάτιασε (εβάσκανε) την ομόνοια και την ένωση μας; ποιος αναίρεσε από μας την αδελφική αγάπη, εισάγοντας την διαφορετική θυσία (εννοεί την προσφορά των τιμίων δώρων κατά την θεία λειτουργία και την θεία κοινωνία) που δεν προσφέρεται ορθά, επειδή δεν διαιρείται; είναι άραγε αυτά ταιριαστά στο αποστολικό πνεύμα και την γνώμη των Πατέρων και στην αδελφική διάθεση; ή αντιθέτως αυτά δείχνουν σκαιότητα και διαστροφή και αυθάδεια, και το ότι να μην θεωρεί κανείς ότι δεν είναι κάτι το φοβερό εάν πάντες απωλεσθούν; Εγώ νομίζω ότι αυτός που εισήγαγε την διαίρεση αυτή, και τον άνωθεν υφαντό χιτόνα του Σώματος του Δεσπότη (την Εκκλησίαν του Χριστού) έσχισε, πρέπει να υποστεί μεγαλύτερη καταδίκη από τους σταυρωτές του Χριστού και από όλους τους ασεβείς και αιρετικούς όλων των αιώνων. Αλλά σε σένα αντιθέτως υπάρχει η δυνατότητα, μακαριώτατε πάτερ (Πάπα Ευγένιε), που είχες την βούληση να ενώσεις τα διεστότα, και το μεσότοιχον του φραγμού να γκρεμίσεις, και να επιτελέσεις το έργο της οικονομίας του Θεού, συ ο ίδιος έκανες την αρχή, και επαύξησες με τις λαμπρές φιλοτιμίες και τις μεγαλοδωρίες , αντιμετώπισε λοιπόν ευνοϊκά και επιδοκιμαστικά αυτό ακριβώς που θα τεθεί μπροστά σου, γιατί δεν θα βρεις καλύτερη ευκαιρία, από αυτήν που ο Θεός σου παρέσχε σήμερα.. ρίζε μια ματιά τριγύρω σου και δες, πολλούς σεβασμίους και ιεροπρεπείς ήδη που περισσότερο χρειάζονται να αναπαυθούν, αφού ξεσηκώθηκαν από τα γνώριμά τους μέρη , και προσέτρεξαν προς την δική σου τελειότητα, με μόνη την ελπίδα τους στον Θεό, και την αγάπη προς υμάς (τον Πάπα και τους δυτικούς εννοεί) να μας συνέχει και να μας συνενώνει. Δες

τον στέφανο της δόξας και μην αναβάλλεις να τον περιβληθείς. Άλλος κομματίασε, εσύ ο ίδιος συνένωσε και επούλωσε, άλλος προκάλεσε σχίσμα και διαίρεση, και έσπευσε να καταστήσει το κακό αδιόρθωτο, συ αγωνίσου να επανορθώσεις το γεγονός (ό,τι έγινε) σαν να μην είχε γίνει καθόλου εξ αρχής. Άκουσα από τους φιλοσόφους σας (εννοεί τους λατίνους εκπροσώπους), ότι χάριν οικονομίας και για να διορθωθούν κάποια που δεν είχαν την υγιή πίστη, ότι αυτή η προσθήκη (του Φιλιόκβε) αρχικά επινοήθηκε, λοιπόν πάλιν χάριν οικονομίας να αφαιρεθεί, να μας παραλάβεις ως αδελφούς, για των χωρισμό των οποίων όλοι εσείς φυσιολογικώς νοιώθετε σπαραγμό, εάν δεν έχετε αναληψία (δεν πονάτε δηλαδή για τον χωρισμό μας). Βάλε στο μυαλό σου και τα αίματα των χριστιανών, που κάθε μέρα χύνονται στην πικρά δουλεία υπό τους βαρβάρους (τους απίστους), και τον ονειδισμό που υφίσταται ο Σταυρός του Χριστού, αλλά επιπλέον και την ανατροπή των ιερών θυσιαστηρίων (την βεβήλωση των ναών), την κατάσχεση των ιερών σκευών και την διανομή των ιερών ξύλινων αντικειμένων . όλα αυτά φυσιολογικώς θα λυθούν με την δική μας ομόνοια, του Θεού συνεργούντος, την οποία θελήσατε αν δείξετε συγκατάβαση (κατανόηση)

στις δικές μας αδυναμίες με το να αποβάλλετε αυτήν και μόνην την τραχεία και ανένδοτη στάση, και να αφαιρέσετε από την μέση όσα μας σκανδαλίζουν. Εάν κάποια τροφή σκανδαλίζει τον αδελφόν μου, ας μην φάω κρέας ποτέ (Α' Κορ. 8, 13), και βεβαίως δεν είχε κώλυμα (ο Απόστολος Παύλος) να φάει κρέας. Έτσι και τώρα, αγιώτατε Πάτερ (Πάπα Ρώμης). Καλός είναι σαν να λέμε και ο ένζυμος άρτος, καλός και ο άζυμος, αλλ' ο άζυμος σκανδαλίζει και θεωρείται κατώτερη ως θυσία (ως προσφορά των τιμίων δώρων), και ατελής και νεκρός και ως άρτος κακώσεως από την Αγία Γραφή αποκαλείται. Τι μήπως δεν είναι προτιμητέος ο ένζυμος άρτος, και περισσότερο προτιμητέος ο άζυμος; διότι ένας άρτος, ένα σώμα οι πολλοί είμαστε, λέγει ο Απόστολος Παύλος, και όλοι εκ του ενός άρτου(και δεν λέγει αζύμου) μετέχουμε (Α' Κορ. 10,17). Όπου λοιπόν δεν μετέχουμε εκ του ενός άρτου (δεν κοινωνούμε εκ του ενός Σώματος του Χριστού), επομένως, ούτε ένα σώμα συναποτελούμε, ούτε έχουμε το ίδιο πνεύμα σύμπνοιας μεταξύ μας, και ας κάνουμε την ίδια κίνηση. Λέγει ο ίδιος Απόστολος (Α' Κορ. 1, 10) "*παρακαλώ υμάς διά του ονόματος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού ίνα το αυτό λέγητε πάντες, και μη η εν υμίν σχίσματα*". Όπου δεν λέμε το ίδιο φυσικά υπάρχει ανάμεσα μας τούτο το μεγάλο και αθεράπευτο σχίσμα μέχρι και σήμερα. Που λοιπόν δεν λέμε το ίδιο; όχι σε κάποια

γωνιά και κρυμμένο μέρος, για να το καταλαβαίνουμε οι ίδιοι μεταξύ μας, όπου και μπορεί να περνά απαρατήρητο στους πολλούς, αλλά στο κοινό Σύμβολο της Πίστεως, στην ομολογία του βαπτίσματος και στην χριστιανική σφραγίδα. Και αν κάποιος παραχαράξει το βασιλικό νόμισμα είναι άξιος μεγάλης τιμωρίας, αυτός που μεταβάλλει την κοινή σφραγίδα της χριστιανικής ομολογίας ποια καταδίκη θα υφίστατο, εάν θεωρούσε ότι αυτό είναι μικρότερο πλημμέλημα; εξέτασέ το και έτσι. Κάποτε λέγαμε τα ίδια ολοφάνερα καθώς δεν υπήρχαν ανάμεσά μας σχίσματα, τότε λοιπόν που και οι δύο συμφωνούσαμε με τους αγίους Πατέρες. Τώρα όμως δεν λέμε τα ίδια, αυτά ακριβώς με τα οποία συμφωνούσαμε και με εσάς τους ίδιους, και με τους Πατέρες μας,, και με εσά εάν θέλατε να λέτε (ομολογείτε) την αλήθεια. Εσείς όμως αφού εισαγάγετε καινοτομίες, πρώτα προς εσάς τους ίδιους και έπειτα προς τους κοινούς Πατέρες, και έπειτα και με εμάς αναγκάζεσθε να διαφωνείτε. Και γιατί να μην επανέλθωμεν σε εκείνη την καλήν συμφωνίαν; εάν λοιπόν βγει απόφαση και ομολογία (κοινή) προς εμάς τους ίδιους, και μεταξύ μας και προς τους Πατέρες, και το σχίσμα θα χαθεί, και θα ενωθούν τα διεστώτα, και κάθε καλό θα προκύψει, και ως την ίδια την Αγία Τριάδα και ως προς την κοινή ελπίδα στην οποία έχουμε και έχετε πιστέψει. Μην αδιαφορήσετε και μας αφήσετε να φύγουμε κενοί και άπρακτοι. Ζητούμε τις πρεσβείες του Χριστού όπως και ο Χριστός πρεσβεύει δι' ημών. Μην περιφρονήσετε την πρεσβεία (ικετευτική μεσιτεία) αυτή, μην κάνετε τις προσευχές άκαρπες, μην εκπληρώσετε το θέλημα των εχθρών, μην επιτρέψετε όπως προηγούμενως στον κοινό μας εχθρό και πολέμιο (τον διάβολο) να μας περιγελάσει, μην λυπήσετε τον Θεό και το Άγιο Πνεύμα. Κάθε ψυχή στέκεται μετέωρη, και κάθε ακοή περιμένει την γνώμη σας, αν θελήσετε να συγκατανεύσετε προς την αγάπη και να εξαφανίσετε τα σκάνδαλα από ανάμεσά μας. Ας υψωθούν οι χριστιανοί, ας καταπέσουν οι ασεβείς. Αναδιπλώθηκαν αυτοί που μας μισούν και έχουν γνωρίσει εκ των προτέρων τον όλεθρό τους. Εάν ό μη γένοιτο έχουμε την αντίθετη έκβαση, και η κακή συνήθεια να είμαστε εν διαστάσει επικρατήσει του κοινού συμφέροντος, εγώ πλέον δεν θα μπορώ να μιλήσω περαιτέρω και θα βρίσκομαι σε κακή σύγκλιση. Ο Θεός ο παντοδύναμος ας επανορθώσει την Εκκλησίαν Του, που την εξαγόρασε με το ίδιο Του το αίμα και ας προετοιμάσει να γίνει το θέλημα Του ως εν ουρανών και επί της γης. Διότι σε Αυτόν πρέπει δόξα τιμή και προσκύνησις εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν".